



Canal de Salipota

Súria

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: A la llera del Cardener
Emplaçament A la zona d'horts al costat dret del riu Cardener, regant els camps al nord del nucli urbà

Coordenades:

Latitud: 41.836794433345
Longitud: 1.7465428185129
UTM Est (X): 395926
UTM Nord (Y): 4632415

Classificació

Número de fitxa 08274 - 171
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Any 1860
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Pública
Titular: Agència de l'Aigua, Generalitat de Catalunya, Barcelona
Autoria de la fitxa KuanUm - JM Huélamo - JM Solias
Data de registre de la fitxa: dj., 31/12/2009 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.
Data de la darrera revisió: dc., 13/10/2021 - 14:00

Descripció

El canal de Salipota és una obra d'enginyeria civil que discorre per la banda dreta del riu Cardener. Tot el seu recorregut s'efectua aigües amunt del nucli urbà de Súria, en una distància d'un 2'5 km. Recull les aigües en una resclosa situada al Nord del mas i barri de Salipota abans d'arribar a les cases de cal Trist i discorre per la plana al·luvial d'inundació del riu descrivint una corva cap a la dreta. Al llarg del seu recorregut es troben diversos bagants i trastel·ledors per a derivar l'aigua de rec, així com algun pont i passera per a creuar-lo. En arribar prop de la fàbrica Vella, fàbrica dels Alzina o fàbrica cremada, entra en un tunel soterrani per tal d'aprofitar la seva acció per a moure una turbina que, en origen, servia per a donar energia a la fàbrica i, actualment, per a la producció d'energia elèctrica. Desaigna al riu, pocs metres avall de la fàbrica mitjançant una sortida feta per un muret de pedra que ajuda a separar les aigües i evitar que la del riu pugui entrar al canal disminuint la potència.

Observacions:

L'Horta de Salipota aprofita les aigües del canal de la fàbrica Vella. Té una superfície de 2'5 Ha. Aquesta horta data dels anys 1860.

Història

El canal sembla tenir relació tant amb la fàbrica Vella dels Alzina com amb el rec de les hortes de Salipota. Si bé en el segle XVIII la fàbrica sembla que s'abatia d'aigua de la font dels Quers, està clar que al llarg del segle XIX va passar a utilitzar el canal. Sembla que a partir de la dècada de 1860 ja es pot considerar que el canal era en us. El 1882 s'han confrontat els plànols del canal de desguàs amb l'obra feta i s'ha comprovat que falten per cobrir 37 metres de volta i el canal és quatre metres més llarg del que marca el plànol. Ignasi Abadal i Cots, arrendatari de la fàbrica (REGUANT, 1988). En la dècada de 1890 es va demanar pressupost per augmentar la potència de la turbina de la fàbrica. L'any 1907 la resclosa era de fusta. El 1908 es van aixecar plànols del canal, comportes i turbines, així com un projecte de construcció d'una presa i comportes a diferent lloc de les antigues, destruïdes per les riuades de l'any anterior, amb un pressupost de 19.425 pessetes. El 14 d'abril de 1914 l'advocat Andreu Subirachs cobra 60 pta de Manuel Muncunill per l'expedient d'inscripció d'aprofitament d'aigües. El 1920 els fills d'Ignasi Abadal lloguen a Manuel Moncunill la presa, el canal i les turbines de la fàbrica Vella (REGUANT, 1997). El 1940 hi ha un rebut d'amortització de la turbina pagat per Bertrand a Muncunill. (REGUANT, 1997). El 1945 encara continuava l'arrendament de Muncunill a Bertrand. El 1983 el seu canal torna a portar aigua per a fer energia elèctrica (REGUANT, 1997).

Bibliografia

REGUANT i AGUT, Josep (1988) "Súria", Història de les comarques de Catalunya. Bages". Volum II, pp. 475-502, Manresa, Edicions Parcir, Edicions selectes.

REGUANT i AGUT, Josep (1997) Súria. Història en imatges 1894-1975. Col·lecció "Fotografia històrica", núm. 4. Manresa: Angle Editorial, Centre d'Estudis del Bages.





